

Kaderbrief 2019 Werkplein Drentsche Aa

In deze kaderbrief kijken wij kort terug op de afgelopen periode en blikken wij vooruit naar 2019 en verder. Dit doen wij door u mee te nemen in onze routes, proces uitkeren en financiële ontwikkelingen. Onze omgeving is voortdurend in beweging op demografisch, technologisch en economisch terrein. De toekomst is alleen achteraf het makkelijkst te voorspellen. Deze brief, die als basis dient voor onze begroting 2019, geeft daarom ook de kaders en toekomstige ontwikkelingen weer met de wetenschap van vandaag.

Algemene terugblik en vooruitblik

Terugblik

Wij voeren sinds 1 juli 2016 de Participatiewet uit voor de Drentsche Aa gemeenten. Dit doen wij door aan mensen zonder of weinig inkomen en vermogen uitkeringen en (inkomens)voorzieningen te verstrekken. Wij begeleiden en ontwikkelen mensen richting school en/of arbeidsmarkt, samen lokale partijen en werkgevers. Naast de Participatiewet is de nota "Participatie de norm, werk het doel" ons huidige kader. Een afgeleide hiervan is de prestatieovereenkomst die de Drentsche Aa gemeenten met ons hebben afgesloten. Vanaf januari 2017 zijn wij gehuisvest op de nieuwe locatie aan de Javastraat 15 te Assen. Vanuit de overtuiging dat het samenbrengen van het 'vinden' van cliënten en het 'verbinden' met andere partijen tot betere resultaten zal leiden, hebben wij diverse vind- en verbindplekken gecreëerd, verspreid over de Drentsche Aa gemeenten. Plekken die aansluiten bij de sociale teams, maatschappelijke organisaties, onderwijspartijen en werkgevers.

Vooruitblik

In 2019 zijn wij na samenvoeging met Alescon-Noord de uitvoeringsorganisatie voor de Participatiewet. De versmelting zal ook (financiële) gevolgen hebben. Voor de komende vier jaar houden wij rekening met nog meer ontwikkelingen. De gunstige economische omstandigheden en de dalende werkloosheid hebben niet direct of hooguit vertraagd invloed op het aantal personen dat een beroep doet op de Participatiewet. Dit is inherent aan de Participatiewet waarin de WSW en Wajong zijn opgegaan. Ook het rijksbeleid, zoals het verhogen van de pensioengerechtigde leeftijd, verkorting van de WW en de instroom van statushouders, heeft een effect op de bijstandspopulatie. Ons cliëntenbestand verandert hierdoor, het aandeel personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt neemt gestaag toe. De begeleiding wordt hiermee niet alleen intensiever, maar ook langduriger.

Wij blijven in 2019 inzetten op preventie, samenwerking en werkgeversbenadering. Ook wordt in 2019 de quotumwet voor de overheid van kracht. Hieraan zullen wij ruimschoots gaan voldoen door binnen onze organisatie afspraakbanen te realiseren. Het nieuwe kabinet is verder voornemens om het instrument loonkostensubsidie te vervangen door loondispensatie. Dat betekent in ieder geval dat cliënten die nu met loonkostensubsidie zouden uitstromen, straks een aanvullende uitkering blijven ontvangen.

In 2018 zal de huidige kadernota “Participatie de norm, werk het doel” herijkt worden en sluiten wij een nieuwe prestatieovereenkomst met de gemeenten. Dat kan betekenen dat de bestelling voor het jaar 2019 verandert. Daarnaast zullen ook de nieuwe collegeprogramma’s van invloed zijn op onze toekomstige beleidskaders en doelen.

Route onderwijs

Terugblik

In deze route ligt de focus vooral op de kwetsbare groep jongeren, waaronder de PRO en VSO jongeren, de thuiszitters en jongeren met een diploma tot en met niveau 2 van het MBO. Binnen de arbeidsmarktregio Werk in Zicht en onze sub regio Noord Drenthe is nauw samengewerkt om een sluitende aanpak tussen onderwijs en arbeidsmarkt te realiseren. De samenwerking met onderwijspartijen en strategische partners binnen de Drentsche Aa gemeenten is versterkt, mede door te werken vanuit de vind- en verbindplekken zoals bij zoals het Drenthe College, de praktijkschool en het voortgezet speciaal onderwijs. Bij werkgevers zijn de mogelijkheden van afspraakbanen, BBL-plekken, het gilde leren en duale trajecten continu onder de aandacht gebracht. Voor beschutte werkplekken werken wij samen met Alescon.

Doel

Iedere jongere voorziet duurzaam in haar of zijn levensonderhoud

Vooruitblik

Hoewel de jeugdwerkloosheid nu lager is dan de afgelopen jaren, bestaat in 2019 de doelgroep vooral uit kwetsbare jongeren met complexe problematiek. De route onderwijs-arbeidsmarkt is volledig sluitend en geen jongere glipt er tussendoor. Wij passen hierbij de [omgekeerde toets](#) toe. Nog meer dan voorheen is de komende vier jaar preventie en vooral intensieve begeleiding noodzakelijk om (dreigende) uitval te voorkomen. Elke jongere behaalt zijn startkwalificatie of heeft betaald werk al dan niet met subsidie, zoals een afspraakbaan of een beschutte werkplek.

Route werknemer

Terugblik

De Participatiewet moet ervoor zorgen dat meer mensen, met en zonder beperking, werk vinden bij een gewone werkgever, de inclusieve arbeidsmarkt. Het gaat weer goed met de Nederlandse economie en de werkloosheid daalt snel. Deze positieve ontwikkelingen hebben in onze praktijk echter ook een keerzijde laten zien. In economisch betere tijden, waarin veel vraag is naar arbeid, komen inwoners met een geringe afstand tot de arbeidsmarkt sneller en vaak ook zelfstandig aan een baan. Dit is niet het geval bij onze cliënten met een grotere of grote afstand tot de arbeidsmarkt, mensen die voorheen in aanmerking kwamen voor de WSW of de Wajong. Ook de ingestroomde statushouders staan op achterstand. De krapte op de arbeidsmarkt in combinatie met de (multi-) belemmeringen die onze cliënten ondervinden, maakt juist dat deze doelgroep meer dan voorheen intensieve begeleiding nodig heeft. Voor het eerst in jaren zien wij een afvlakking van de uitstroom. Mede daarom heeft Werkplein Drentsche Aa sterk ingezet op preventie en/of verkorting van de bijstandsafhankelijkheid. Dit doen wij onder andere door zowel met strategische partners in de markt (werkgevers) als met overheidspartijen (onder andere UWV, Economische Zaken, Werkpunt, COA) intensief samen te werken.

Doel

Iedere werkzoekende die binnen twee jaar richting betaald werk kan, richt zich op kansrijke beroepen waarvoor hij of zij geschikt is of geschikt te maken is

Vooruitblik

Door toekomstige technologische ontwikkelingen, zoals automatisering en robotisering, verdwijnen niet alleen banen, maar zullen ook nieuwe functies ontstaan. Ook de toenemende flexibilisering van de arbeidsmarkt is een ontwikkeling die van invloed is op ons cliëntenbestand en onze manier van werken en samenwerken. Succesvol plaatsen kan alleen als wij de vraag van de werkgevers goed kennen en onze dienstverlening naadloos hierop aansluit. De komende vier jaar bouwen wij het netwerk van werkgevers verder uit, hebben wij in de gehele arbeidsmarktregio één gezicht naar werkgevers met één arrangement namens alle overheidspartijen, stimuleren en faciliteren wij sociale partnerschappen en ondernemingen zoals Werkpunt en Bimair en hebben wij met grote organisaties heldere SROI afspraken. Het marktbeperkingsplan van de arbeidsmarktregio Groningen (Werk in Zicht) is hiervoor ons kader. Om de overgang van SW'ers naar de Participatiewet of werknemers binnen Begeleid Werken naar afspraakbanen soepel te laten verlopen, hanteren wij één lijn richting Alescon, de partners van Alescon en andere werkgevers met SW'ers aan het werk.

Effectief blijven inzetten op preventie is en blijft een speerpunt. Voor ons houdt het echter niet op bij de plaatsing. Preventie houdt ook in dat bij een plaatsing nazorg wordt verleend aan de werkgever en werknemer om de werknemer op die plek te houden. Naast ontzorging van de werkgever en job coaching van de werknemer, brengen wij stimuleringsregelingen, subsidies en fondsen zoals loonkostensubsidie, levenslanglerenkrediet of no-riskpolissen continu onder de aandacht. De rol van de medewerker is hierdoor aan het veranderen. Medewerkers worden getraind in job coaching, het herkennen van laaggeletterdheid, het omgaan met psychische en/of sociale problematiek en in verschillende methodieken, zoals de 'omgekeerde toets' of cliënten participatie die volledig geïncorporeerd is onze processen.

Route ondernemer

Terugblik

Voor iedereen waarvoor (deeltijd)ondernemerschap een succesvolle keuze kan zijn hebben wij de route ondernemer. Voor deze route hebben wij De Drentse Zaak als strategische partner waar een vruchtbare omgeving voor startende-, parttime- en gevestigde ondernemers is gecreëerd. Na een periode van afname onder starters en toename van gevestigde ondernemers (Bbz2004 en IOAZ), zien we dat inwoners weer een stap richting ondernemerschap durven te maken. Wat een aanhoudend succes is, is de investering in parttime ondernemen: vanuit een uitkeringssituatie parttime een onderneming starten en zo deels eigen inkomsten verwerven. Een speciaal traject is ontwikkeld voor statushouders die het ondernemerschap willen verkennen. Ook nieuw is de preventieve aanpak voor armoede en schulden onder ondernemers. Er wordt niet alleen brede voorlichting gegeven, maar kan de ondernemer ook begeleiding krijgen bij (dreigende) financiële problemen.

Doel

Iedere startende of gevestigde ondernemer start succesvol of maakt een succesvolle doorstart

Vooruitblik

De Drentse Zaak is nu en in de toekomst dé toegang voor ondernemerschap, niet alleen als partner maar ook als leverancier voor begeleiding, coaching en training. Schuldhulpverlening maakt integraal onderdeel uit van het aanbod aan ondernemers. Wij houden de komende vier jaar rekening met een intensievere begeleiding van de startende en gevestigde ondernemers. Ook hier passen wij de omgekeerde toets toe.

Route vrijwilligerswerk en mantelzorg

Terugblik

Het organiseren en uitvoeren van participatieactiviteiten ligt primair bij de zorg- en welzijnspartijen. Wij pakken de regie op verbindende en verwijzende rol. Wij sluiten hiermee aan bij de keuzes van gemeenten voor de toegang tot het sociale domein. Wij kijken terug op een periode waarin de samenwerking binnen het sociale domein weliswaar moeizaam op gang kwam, maar nu steeds meer vorm en inhoud begint te krijgen. Niet voor niets hebben wij vind- en verbindplekken gerealiseerd bij de sociale teams van de gemeenten, zoals de Werkwereld aan de Brunelstraat, het Rode Kruisgebouw waar Vaart Welzijn zit of op het gemeentehuis in Gieten en Vries. Ook het deelnemen aan het Kindpakket Assen, Doetank Tynaarlo, Armoedepact Aa en Hunze en Taalhuisoverleggen is voor ons vanzelfsprekend.

Doel

Iedere cliënt die niet binnen twee jaar richting betaald werk kan, is maatschappelijk actief zijn en participeren in buurt, wijk, dorp of stad door vrijwilligers of mantelzorg te verrichten.

Vooruitblik

Financiële stabiliteit is voorwaarden scheppend om mee te kunnen doen in de samenleving. De inwoner krijgt de voorzieningen waar hij ook daadwerkelijk recht op heeft. Of het een vergoeding is vanuit de bijzondere bijstand, Meedoenregeling of deelname aan de collectieve zorgverzekering. Inkomensvoorzieningen dragen bij aan de financiële stabiliteit. Er is specifieke aandacht voor armoede onder jong volwassenen (18+). Wij gaan de komende vier jaar voor de realisatie van een integrale aanpak van ondersteunende (inkomens)voorzieningen voor onze inwoners. Het verstrekken hiervan gebeurt zoveel mogelijk geautomatiseerd en niet-gebruik wordt tegengegaan. Wij zien hierin een belangrijke rol weggelegd voor de participatiecoaches op het gebied van preventie, financiële stabiliteit en schuldhulpverlening, aan de voorkant van het proces, waarbij de omgekeerde toets een belangrijke rol speelt. Alle cliënten zijn maatschappelijk actief, waardoor de verplichting van de tegenprestatie veelal niet aan de orde is.

Proces uitkeren

Financiële ondersteuning is onlosmakelijk verbonden aan onze routes. Inwoners weten waar zij recht op hebben en hoe wij werken. Dat begint natuurlijk met goede voorlichting. Niet alleen aan de inwoner, maar ook aan partners en partijen in ons sociale netwerk. Een herijking van het gehele aanvraagproces gericht op preventie, intake en naleving is hiervoor noodzakelijk geweest. Met 'slim vertrouwen' en 'first time right' voorkomen wij afwijzingen of onterechte toekenningen. Wij passen de omgekeerde toets toe. Ook is het accent verschoven van handhaving achteraf naar hulp bij naleving vooraf. Immers, het overgrote deel van mensen dat noodgedwongen een beroep op financiële ondersteuning doet, wil zich graag aan de regels houden. Als zij dit om diverse redenen moeilijk vinden, dan helpen wij hierbij. Zo voorkomen wij ook dat cliënten geconfronteerd worden met een terugvordering of boete. Vanzelfsprekend blijven wij streng bij bewust oneigenlijk gebruik van de voorzieningen.

Financiële terugblik en vooruitblik

Terugblik

De afgelopen jaren hebben wij te maken gehad met de invoering en doorontwikkeling van het verdeelmodel voor het Macrobudget. Zowel de invoering hiervan als de verdere aanpassingen van het verdeelmodel hebben voor fluctuaties in de budgetten van gemeenten gezorgd. Daarnaast worden de parameters van het verdeelmodel jaarlijks herijkt, op basis waarvan de budgetten aan gemeenten worden toegekend.

Dit kan het aandeel van een gemeente in het Macrobudget doen veranderen ten opzichte van het voorgaande jaar. Bovengenoemde heeft in de afgelopen jaren voor veel gemeenten tot tekorten geleid op de Uitkeringen Participatiewet, waardoor zij een beroep hebben gedaan op de vangnetuitkering. Deze vangnetuitkering wordt gefinancierd uit het Macrobudget van twee jaar later. Deze ontwikkelingen hebben ook op de budgetten van de Drentsche Aa gemeenten hun invloed gehad.

Uit de meeste recente cijfers zoals die zijn opgenomen in onze 2e bestuursrapportage van [2017](#) blijkt dat wij verwachten dit jaar af te sluiten met een eigen bijdrage van de Drentsche Aa gemeenten van circa 13,5 miljoen. Een eigen bijdrage die circa 3 ton hoger uitvalt dan begroot. Wij ontvangen in 2017 weliswaar extra inkomsten voor Participatiewet uitkeringen en doen een teruggaaf aan de gemeenten vanuit de integratie-uitkering, maar hebben hogere uitgaven voor bijzondere bijstand en het Bbz2004.

Vooruitblik

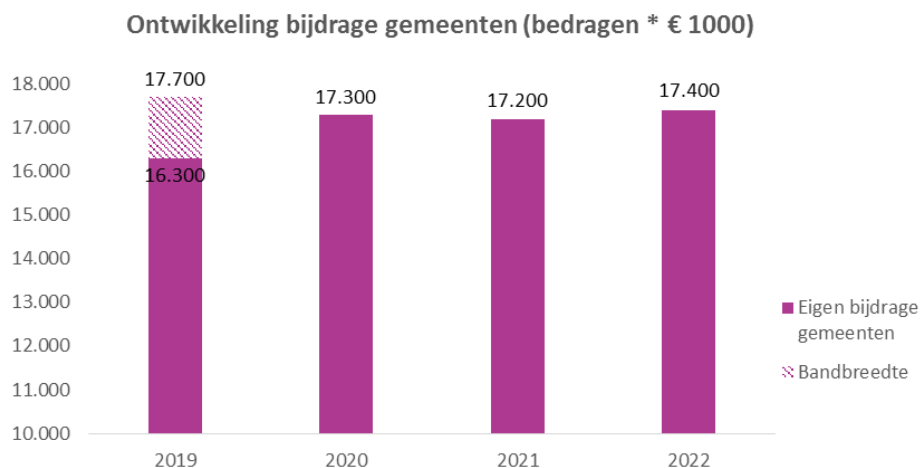
Algemeen:

De begrotingssystematiek van de Participatiewet brengt per definitie onzekerheden met zich mee. Naast dat eventuele prognoses afgegeven door het Rijk onzeker zijn, zijn de budgetten inclusief de verdeling van de verschillende regelingen, waaronder het Macrobudget, niet bekend. De eerste bekendmaking vindt niet eerder plaats dan in september 2018. Ook zorgen de open-einde-regelingen zoals de Uitkeringen Participatiewet, bijzondere bijstand en Meedoen ervoor dat de baten en vooral de lasten zeer lastig te voorspellen zijn. Deze zijn immers sterk onderhevig aan wijzigingen in wet- en regelgeving, economische omstandigheden en beleid van de gemeenten. Door al deze onzekerheden zijn wij genoodzaakt om voor de totale gemeentelijke bijdrage een bandbreedte te presenteren. Een nadere uitwerking hiervan zal plaatsvinden in de begroting. Uitgangspunt is en blijft dat de uitvoering van de Participatiewet plaatsvindt binnen de Rijksmiddelen. Uiteraard stellen wij de begroting op volgens de spelregels van het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies en de begrotings-richtlijnen van de gemeente Assen, die meestal bekend worden in de 3e maand van het jaar voorafgaand aan de begroting.

Specifiek:

Voor nu hebben wij op basis van de bij ons bekende gegevens een raming opgesteld voor 2019 en de daarop volgende drie jaren. Wij benadrukken dat bij de daadwerkelijke begroting 2019 de bedragen anders kunnen uitpakken, omdat wij dan over actuelere informatie beschikken. Verder kan de realisatie van één uitvoeringsorganisatie voor de Participatiewet en de daarbij horende samensmelting met Alescon-Noord leiden tot een begrotingswijziging. Wij kunnen hier op dit moment geen rekening mee houden in deze raming.

In tabelvorm ziet de eigen bijdrage van de gemeenten voor Werkplein Drentsche Aa er als volgt uit:

Ten opzichte van 2017 verwachten wij voor 2019 een toename van de gemeentelijke eigen bijdrage waarvan de bandbreedte ligt tussen 2.8 mln en 4.2 mln. De stijging vindt zijn oorzaak in de programma-uitgaven en de kosten van bedrijfsvoering en is grotendeels technisch van aard in mindere mate door ons beïnvloedbaar en niet ingegeven door beleidswijzigingen.

Stijging ten gevolge van programma-uitgaven (3.1 mln resp. 1.7 mln):

Het aandeel in het macrobudget is lager dan in 2017. Er is een prijsindicatie toegepast voor de uitkeringen over 2018 en 2019. Bij de berekening van de maximale stijging zijn wij uitgegaan van een lichte toename van het cliëntenbestand (3.112 uitkeringen) als mede voorzien wij een stijging van de uitgaven voor loonkostensubsidie, hetgeen inherent is aan de Participatiewet. Tot slot lopen de uitgaven voor inkomensondersteuning zoals bijzondere bijstand of Meedoenregeling, de zogenoemde open-einde-regelingen, jaarlijks op. Indien wij, ten opzichte van 2017, uitgaan van een lagere prijsindexatie uitkeringen en gelijkblijvende cliëntaantallen en uitgaven bijzondere bijstand dan valt de stijging van de eigen bijdrage voor de gemeenten lager uit (1.7 mln).

Stijging ten gevolge van bedrijfsvoeringskosten (1.1 mln):

De stijging van de kosten bedrijfsvoering kent externe oorzaken. De beschikbaarheid van externe financiering, zoals ESF, zal de komende jaren lager zijn. Ook de jaarlijkse stijging van de personeelslasten (3.5% per jaar) is een gegeven. Tot slot is een toename van de ICT kosten onvermijdelijk.

Overhead:

Voor wat betreft de overhead is de verwachting dat deze in 2019 ongeveer 21% van het personeelsbestand zullen vormen. De ontwikkelingen op ICT-gebied hebben als gevolg dat er meer beheer en onderhoud op systemen zal moeten plaatsvinden. Deze ontwikkeling zal het aandeel overhead in de jaren volgend op 2019 kunnen doen toenemen.

Risico's

Het budget voor de integratie-uitkering stijgt wel, maar minder hard dan voorgaande jaren. Divosa heeft de bedragen met toelichting op een rij gezet in een [Factsheet](#). De budgetstijging komt vooral door een loon- en prijsbijstelling.

In het nieuws (Binnenlands bestuur) komt steeds meer naar voren dat gemeenten van het Rijk te weinig geld ontvangen voor het betalen van uitkeringen doordat een aantal belangrijke factoren niet wordt meegenomen bij het vaststellen van de budgetten. Ook blijkt dat de werkloosheid onder de beroepsbevolking en het beleid om mensen aan het werk te krijgen steeds minder betrouwbaar wordt als voorspellende factor. Doordat sinds de decentralisaties veel mensen met een arbeidshandicap in de participatiewet (en dus de werkloze beroepsbevolking) zijn ingestroomd, zullen beleidsmaatregelen naar verwachting minder snel een effect sorteren.

Daarnaast is de omvang van het budget wat gemeenten ontvangen voor de uitkeringen Participatiewet erg onzeker, met name hoe verder in de tijd vooruit wordt gekeken. Het verdeelmodel - op basis waarvan het macrobudget wordt toebedeeld aan gemeenten - zorgt namelijk voor fluctuaties in het budget. Ondanks dat het verdeelmodel is [uit ontwikkeld](#), vindt jaarlijks een herijking plaats van de parameters die de kans op bijstand voorspellen, wat voor onzekerheid zorgt over de in de toekomst te ontvangen budgetten. Nog steeds worden tekortkoming van het verdeelmodel ontdekt, ook dit is een risico.

Sinds jaren zijn wij effectief in het binnenhalen van Europees Sociaal Fonds (ESF) subsidies. Wij schatten in dat vanaf 2019 en de daaropvolgende jaren de piek in de hoogte van deze ontvangsten voorbij is. Wij houden daarom ook rekening met lagere subsidies. De daadwerkelijke situatie kan in 2019 en volgende jaren echter anders zijn.

Voor wat betreft het gemeentefonds (programma uitgaven) lijkt het rooskleurig. De algemene uitkering uit het gemeentefonds groeit tussen 2017 en 2022 vrijwel jaarlijks meer dan in september vorig jaar was verwacht, zo blijkt uit de [meicirculaire 2017](#). De groei (accres) komt dit jaar uit op 258 miljoen euro, dat is 0,4 procent meer dan in de septembercirculaire.